

IN HET BOS

Op vogelexcursie

Om zes uur 's morgens worden Tim en Tamara wakker van de roep van de koekoek. Keer op keer horen ze die. De tweeling is meteen wakker en ze kleden zich aan. Binnen vijf minuten glijden ze zonder lawaai te maken langs een stukje dak naar beneden, het laatste stukje glijden ze langs de regenpijp. En ja, wat ze al dachten blijkt waar te zijn, daar staat opa Sippelaar. Hij kan de koekoek nadoen zoals niemand dat kan. En meer dan drie keer koekoek betekent avontuur. Opa heeft een volle rugzak bij zich en overhandigt beide kinderen een verrekijker voor om hun nek. Het is nog maar een beetje licht en toch zijn ze al onderweg. Ze steken het Kobuspad over richting het Kwekerijbos, zonder een woord te spreken. Ze gaan op een ochtendexcursie naar het bos om vogels te beluisteren en als het even kan ook te spotten.

En terwijl de tweeling toch nog wat slaapdrongen achter opa Sippelaar aanloopt, wordt het naarmate ze dichterbij het bos lopen al duidelijk, ze zijn precies op tijd om het prachtige vogelconcert in het bos te kunnen horen. Uit alle boomtoppen zingen de vogels hen tegemoet. Als ze aan de rand van het bos zijn aangekomen, blijven ze staan onder een boom waar een merel zijn hoogste lied zingt. Als hij even stopt, neemt opa Sippelaar zijn muts af en maakt een diepe buiging. "Hartelijk dank meneer merel," zegt hij, "voor dit prachtige lied." Nu zijn de kinderen helemaal wakker en maken ook zij lachend een diepe buiging. Opa Sippelaar haalt een thermosfles met warme chocolademelk te voorschijn uit zijn propvolle rugzak. Hij geeft Tim en Tamara lekkere rozijnenbollen, dik besmeerd met roomboter. Dan zegt hij tegen de tweeling: "Laten we hier heel even blijven staan en wat eten en drinken voor we het bos in gaan. Misschien kunnen we hier vanaf de rand van het bos al horen, welke vogels zingen."

Nestkastjes controleren

In Amsterdam, waar Tim en Tamara wonen, zijn ze lid van de vogelwacht. Op school hebben ze een meester die dol is op vogels. Daarom zijn ze in januari in het Amsterdamse Bos geweest waar ze nestkasten hebben schoongemaakt en ook nieuwe opgehangen. Die hadden ze zelf op school gemaakt. Ze hebben foto's op hun mobiel bij zich van hun eigen gebouwde kastje. Die laten ze aan opa zien. Opa schrikt ervan dat ze de mobieltjes bij zich

hebben. “Wat als iemand jullie opbelt, dan zijn alle vogels verstoord.” Maar geduldig legt Tim uit dat het mobieltje op trillen staat. Als Tamara aan opa laat zien hoe vorig jaar een nestje van vijf kleine koolmeesjes in het door haar getimmerde nestkastje groot werd, is opa helemaal vertederd.

Vogelzang beluisteren

Vanaf de rand van het bos luisteren ze aandachtig. Zowel Tim en Tamara als opa horen allerlei vogels zingen. De tiftjaf lijkt wel te praten en zijn eigen naam te zeggen, de fitis zingt een prachtig liedje. “Maar,” zegt opa, “als je ze naast elkaar ziet, dan zie je geen verschil, die vogeltjes lijken precies op elkaar. Je moet ze horen om te weten welke het is.” Ze horen ook meerdere meessoorten, luid en duidelijk de koolmees en de zwartkopmees. “Voor het pimpelmeesje moeten we het bos inlopen, die zingt niet zo luid,” weet Tamara. Opa is een beetje verbaasd, hij wist niet dat de kinderen zoveel vogelgeluiden kunnen herkennen. Maar Tim en Tamara hebben geoefend. Ze hebben een vogelgeluiden app gekocht voor op hun mobiel van het geld dat ze kregen op hun verjaardag. Ook hebben ze op school mee gedaan aan een cursus vogelgeluiden herkennen, die hun meester na school gaf. Ze willen niet dat opa Sippelaar hen stadspiefjes noemt. Dan lopen ze het bos in. Zouden ze de vogels ook te zien krijgen? Ze horen de merel en de zanglijster heel duidelijk. En dan opeens ook de boomkruiper. Tamara en Tim sluipen er zachtjes naar toe en ja, daar zien ze het kleine, bruine vogeltje met het spitse snaveltje naar boven kruipen. Hij is zo groot als een musje, laten ze opa Sippelaar zien. “Weet je dat een boomkruipertje alleen naar boven klimt en nooit naar beneden?” vraagt Tamara aan opa. “Hij houdt van bomen met ruwe basten, daar zoekt hij kleine insecten om te eten.”

Als ze het bos wat verder zijn binnengelopen blijkt er een briefje geplakt te zijn boven een nestje dat op ooghoogte in een boom verstopt zit. De kinderen herkennen het handschrift van opa en lezen deze vraag: ‘Wie woont er in dit woninkje, het is een...’

Het is een bol nestje met een dakje. Als ze in het nestje kijken, ontdekken ze de eitjes, vier en piep- en piepklein. Ze laten het nestje snel met rust.

Het kwekerijbos

“Toen mijn vader zo oud was als jullie nu, heeft hij geholpen met het aanplanten van bos. Hij plantte jonge dennetjes, met daaronder een blok turf. Dat hield water vast zodat de dennetjes gemakkelijker begonnen te groeien. Anders verdroogden ze en gingen ze dood,” vertelt opa. “Later ging hij er na schooltijd ook heen om te helpen met water geven. Hier in dit Kwekerijbos werden de dennetjes gekweekt en als ze groot genoeg waren, kwamen ze in het bos te staan. Kun je je voorstellen, dat toen hij zo groot was als jullie, er nog helemaal geen bos was? Alleen zandduinen? Het bos maakte dat het zand bij harde wind niet meer kon wegstuiven over de dorpen. Tussen 1895 en 1950 zijn op Ameland ten noorden van alle dorpen bossen aangelegd, eerst door Rijkswaterstaat en later door Staatsbosbeheer. Nu zijn ook allerlei loofbomen gaan groeien, de berk,

esdoorn en vogelkers. Maar je ziet ook wel eikenbomen en kastanjes, die zijn aangeplant. Er zijn wel 42 soorten broedvogels, zoals tjiftjaf en de fitis, grote lijster, nachtegaal, vlaamse gaai, zomertortel, ransuil en houtsnip. In de winter is het bos een slaapgebied voor de ransuil, buizerd, ruigpootbuizerd en sperwer. In de trekperiode komen vuurgoudhaantjes langs. Er zijn ook best veel vinkjes, zelfs de appelvink komt regelmatig voor.”

Boom waar uilenballen onder liggen

Tim is dol op roofvogels, vooral op uilen. Hij is daarom meteen op zoek gegaan naar uilenballen, braakballen van de uil. En nu heeft hij een boom gevonden, die blijkbaar een roestplek (plaats om te slapen) is van een uil. Is het een ransuil? Tim probeert het te beoordelen met wat hij tegenkomt als hij de uilenbal openpeutert. Er komen haren, botjes en minuscuul kleine tandjes tevoorschijn. “Een uil heeft twee magen, een die het voedsel verteert en een tweede die de grotere delen tegenhoudt en deze samen kneedt tot een bal,” weet Tim.

Kleine keverorchis

Inmiddels is het al helemaal licht geworden en de vogelzang wordt minder. Maar opa wil de kinderen nog iets speciaals laten zien, een orchideeënsoort. De kleine keverorchis. “Die groeit hier al heel vroeg in het jaar,” weet opa. “Ze houden van veel zonlicht, dus bloeien ze als de bladeren nog niet helemaal aan de bomen zitten, maar nog groeien”. Hier op dit rustige plekje eten ze hun ontbijt in het bos. Plotseling lijkt het of ook de vogels weer volop zingen. Ze horen zelfs een nachtegaal... Opa vertrouwt het niet. Het lijkt ook wel of hij het duidelijker hoort als hij dichterbij Tim komt. Die begint te lachen als hij ziet hoe wantrouwend opa hem bekijkt en haalt zijn mobiel tevoorschijn. Hij heeft zijn app met vogelgeluiden nog even laten afspelen in zijn broekzak...

